

S F A T U L

organul oficios a C. N. R. din Maramurăs

Ăpare odata pe septamana. — Abonamentul : pe an 18 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 9 cor., pe $\frac{1}{4}$ de an 5 cor.

Adunarea comitatensă.

Aproape toți membrii sfatului comitatens, s'au prezentat la adunarea ținută in 20 a lunei Decembre. Sătenii noștri cari până acum n'au avut prilej a lua parte la astfel de consfătuiri, — ei taipa țării — dornici, de a învăța, de a fi luminați, au venit și prin venirea lor au dovedit, că cu toată încrederea doresc să ia parte la hotăririle, la planurile, la munca, care se face pentru binele de obște

Si așa-i bine !

Ii salutăm cu dragoste, și avem nadejdea, că în viitor armonia așa de frumoasa dintre țăreni și cărturari va crește și mai mult, dacă se poate, căci cu toții una suntem, dela vlădică până la opincă „una voim“.

*

La oarele 10 președintele, Dr. Vasile Kindriș îi salută pe cei de față și face dare de seamă despre întâmplările mai însemnate, dela marea adunare din 22 Nov. incoace.

Arată scopul pentru care s'a conchemat adunarea făcându-ne cunoscut că zidul prin care s'a pus temelia vieții noi din Maramurășul românesc are să fie clădit mai departe. E de lipsă, că in jurul Dsale să fi ales un sfat mai restrâns, fiindca întrebările mari și multe, cari se ivesc, singur e anevoie să le isprăvească, iar de altă parte adunarea sfatului comitatens — de peste 200 oameni nu poate fi conchemată aproape zi de zi. La propunerea președintelui sunt aleși 4 incredințați — comisiune — pentru pregătirea, ușurarea desbaterilor din plinul adunării.

Celea propuse cu un glas adunarea le-a aflat de bune și le-a primit unanim.

Și s'au ales membrii sfatului mai restrâns, diregătorii, să zicem așa, esecutorii afacerilor.

Astfel întregită conducerea noastră, vom fi mai bine pregătiți atât pentru luptele, ce le vom avea, cât și pentru pregătirea zilelor de sărbătoare, ce cu dor și drag sperăm și așteptăm.

S'a hotărit, că președintele fiecărui sfat sătenesc, e membru din diregatorie a sfatului comitatens, afara de cei doi aleși din fie care sat ; ca toți solii trimiși la marea adunare din Alba Julia ; apoi cei ce vor fi trimiși in numele diregatorilor români dela deosebite diregatorii ; ca reuniunile noastre, ca — „Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului Român din Maramurăș“ — prin trimișii lor de asemenea sunt partași in adunare.

La acest loc ne exprimam dorința, ca și reuniunea invațatorilor români din comitatul nostru, sa- și trimita și ea aleși din sinul ei.

Domnii invațatori sunt cunducatorii firești a poporului și ca atari sunt și vor fi totdeauna binevazuți in mijlocul nostru.

O adunare de alor ar fi de dorit, dat fiind ca afara de alegerea delegaților li sar da bun prilej pentru a-se consfatui și asupra dorințelor, pe cari de sigur le au, credem toți fara escepție pentru propașirea neamului românesc.

Si datori suntem aci, a ne inchina steagul inaintea muncii, care nu poate fi prețuită — a preoților noștri. Ne este cunoscută truda, lupta fără seamăn, ce o poartă ca adevărați părinți a poporului. — Recunoaștem, ca partea leului a luptei noastre e depusă in mâinile lor și stim prea bine, că multe și mari indatoriri avem cu toții față de dânșii.

Ca prezidenți a sfaturilor sătenești, ori ca delegații satelor pe cei mai mulți i-am văzut și in 20 Dec. in mijlocul nostru. E dovadă aceasta, și așa trebue să fie — că zilele grele, ce le petrecem, i-au aflat legați nedespărțit de popor, — cu toată încrederea, cu toată iubirea poporului incunjurați

Pretul 40 fil.

A-ceasta a fost tăria noastră nezdrobotită în trecut, și a fi temelie noastră și în viitor.

Fără vreun cuvânt împotriva s'a hotărit, sa se deschidă o colecție, la care cei cu dare de mână cu mai mult, cei mai săraci cu puțin, să ne deie ajutor.

Avem atâtea planuri, atâtea dorințe, atâtea lucruri frumoase de săvârșit, — cari durere — în cea mai mare parte, ni-se împiedecă, pentru că nu-avem banuri de lipsă.

Pilda strălucită a d. A. C. Anderco din Borșa, ar trebui să fie urmată și atunci suntem convinși — s'ar deslega toate chestiile mai repede, mai bine.

Iacă : gardele naționale, legăturile prin curieri, ajutorarea celor lipsiți, cercetarea satelor noastre și încă multe pentru neîmplinirea cărora ne pare rău, altfel ar putea fi întocmite, altfel aranjate.

Pe lângă însuflețire, credința noastră, cere și vre orecareava jertfe.

Propunerile făcute au fost sprijinite cu dovezi prin avocatul Dr. Titu Doros.

El a stăruit să fie bine înțeleasă învățătura marelui bărbat Wilson despre autonomie, adevărat

cârmuirea prin noi înșine. Am înțeles dela Dsa, că aceasta cârmuire nu stă în ceea ce să resturnăm, ci să alegem și facem ceea ce e bine pentru obște, ne uitând, că : „Ce ție nu'ți place, altuia nu'i face,“ că învățătura dreaptă a cârmuirii o avem în legea noastră creștină românească. Învățăturile acestei legi ne dau fundamentul, pe care și cu care ne vom putea cârmui.

Părintele protopop, E. Bran, și-a spus la sfârșitul adunării părerile, planul de muncă, ce ar dori să fie înfăptuit. . . .

Răspunsul a fost și e, că faptele noastre avem să le îndreptăm, pe cât după inima, tot pe-atâta luând în socoteala și greutățile ce le avem.

*

Ne luam ramas bun prin acestea de la adunările comitatense acum prabușite. Glasul nostru, limba noastră, durerile noastre, dorințele noastre, acolo n'au fost ascultate. Nu vom lua mai mult parte în astfel de adunări !

Viața noastră ni-o vom cârmui noi, prin aleșii, prin cei mai buni ai noștri. Așa era de frumoasa alipirea, increderea, ce s'a aratat într'un glas, cu

Drumul spre Alba Iulia.

Insa nime nu ne-o zis nimica. — În piața înaintea hotelului principal ne primește Dl protopop Breban, Dl protopop Dobossy, cu mai mulți domni Satmăreni și Ugoceni. În hotel după cina comuna — fiind oboșiți — ne punem la odihna, când colo cătra miezul nopții — iata pe parintele Balea din Sapânța cu 8 Sapânțeni ! În zori de zi plecaram la gara, când mai ca plecăm — sosește și parintele Anderco cu dl. învățator Țiplea și mai mulți ieudeni ! Au venit din Ieud până la Baia-Mare cu carul ! Iza, Mara și Tisa s'au întâlnit deja, dar unde-i Vișeu ? Ne așezam cu toții într'un vagon și scriem pe el „Marmăția,“ apoi : „Traiasca România-Mare !“ La toata gara calatorii se sporesc. Insuflețirea e nespusa ; cântecele naționale nu mai înceata, drapelul românesc se tot sporesc. E ceva lucru lipicios insuflețirea, odata vedem și pe conductorul nostru cu tricolorul pe chipiu ! La toata gara ne dam jos, facem cunoștințe noi, cântam de resuna dealurile de :

„Murim mai bine 'n lupta cu glorie deplina

Decat se fim sclavi iarăși pe vechiul nost pamânt !“

„Romani din patru unghiuri, uniți-va în cuget, uniți-va'n simțiri“.

Vagonul nostru e situat între vagoanele : „Teara-Oașului“ și „Salajul“. Pe toate ferestrele se ved fețe însuflețite, chipiuri treiculate. În Dej ne așteapta cateva mii de oameni în frunte cu protopopul Boroș și inteligența locală ; drapelul nenumarate, cantece, ovațiuni etc. În Gherla tot așa. Se alatura de noi clerul diecezan și ceilalți trimiși ai Gherlei. Insuflețirea nu o poți descrie ! În Cluj ne așteapta garda noastră națională și ne conduce în casarma gardei, unde ne pun chiliile la dispoziție. A 2-a zi catra amiazi a plecat trenul separat la Alba-Iulia. În tren ne întâlnim cu domnii Dr. Aurel Sabo, V. Timiș și mai mulți alți Vișovani. Marmăția e deja întreaga ! În trenul nostru vine și un desparțământ de gardiști Romani cu 2 mitralieze, spre a ocroti trenul contra atacurilor eventuale — din partea Ungurilor. Vagonul nostru „Marmăția“ a avut onoarea de a primi mai mulți barbați de ai noștri ca oaspeți d. e. pe Reverendisimul domn hegumen al Bicsadului, care ne-a donat un steag mare, ca se avem sub care se ne grupam. La Adunare am avut placerea de a auzi povețele Dlui Dr.

insufletește în momentul, când s'au accentuat, s'au amintit ostenețele președintelui Dr. V. Kindriș.

Un „sa traisca” puternic venit dela toți i-a dat lui mângaierea, convingerea ca „buna lupta lupta” și ca toți, cu mic cu mare stam pe langa el și prin unitatea aceasta susținem cauza sfânta fara șovaire.

Viitor de aur are țara, unde toți cei mai buni mâna'n mâna cu mintea și cu inima, la același scop se nisuiesc, aceleași doruri îi incalzesc.

* * *

Din trecut.

Sub titlul acesta voim a scoate din noaptea uitării ce și cum se scria despre noi — nu e chiar tare de mult — cu singurul scop de a castiga cetitorilor câteva clipe de voie buna. Incepem cu o știre din foaia A *Tisza* — redactata de doi domni, azi tare radicali — nr. 31. din 12 august 1910.

„*La noi nu sunt naționalisti!* Accentuam mândri și în țotdeauna. E adevarat, așa a fost. Harnicii noștri țarani români (oláh) și ruteni nici din auz nu știu ce e naționalitatea. Dar n'a fost mult așa. Agitatorii plățiți a Dacoromanismului

or încunjura și poporul lui Rákóczi, ca lupul mielul. De gustat deja sunt din ei. Acuma înca nu voim a ne folosi de vorbe aspre față de domni aceștia. Am spus mai multe cazuri, cari dovedesc, ca agitația s'a pornit, înca acuma înca nu prindem peana inpotriva agitatorilor. Numai un caz mic la vedere, dar care înseamna mult, scoatem la iveala. Sunt doara 2 saptamani, cum mergeam seara la așa-numitul corzo pe asfaltul pieții mari a Sighetului, ne toaca la urechi vorbe românești, Nevazând nicairi guba, privim în jur și iaca vedem trei domni, doi is doctorii (Dr. V. Kindriș si Dr. T. Doros. Red.) dreptului unguresc, plimbându-se de brați și îi auzim vorbind românește. Nu ca și cum n'ar fi știind ungurește, nu pentruca n'ar calca pamânt unguresc, ci numai pentruca e mai dulce limba din țara (hazai nyelv). Mai mulți domni unguri i-au auzit și s-au scandalizat. Și din acești trei domni doi de atunci mai în fiecare sara se plimba în Piața Mare și demonstrative vorbesc tare românește. Dar am vazut ridicându-se bota la spatele lor, se poate se-o vaza și în față, (S'a trimis.)”

Tripon din Bistrița, si a ne delecta in cântecele renumitului cântareț al nostru român Valean, ungurean și voluntar în Armata română. — A noștii ziceau „Nici odată n'am auzit așa de frumos a hori românește.” In gările mai mari — ca mai înainte — toți călătorii a gardișilor intonează: Deșteaptă-te Române,” apoi „Hora,” și în jurul orchestrului se încinge horă mare! Domnișoare, doamne, domni, țarani și țerance dau mâna la olaltă și joacă „hora frăției.”

In Cociarda auzim, că husarii ungari au sfârțit un drapel român. Intr'o clipă sar jos călătorii și desarmează pe husari, cari au văzut de bine se o tulească la sanătoasa dinaintea „Valahirlor infuviați.” Sosind în Teiuș ne așteaptă deja un căpitan ungur, care cere scuza pentru faptele „neprecugetate” ale husarilor.

Aici auzim, că bătrânul luptător al intereselor neamului românesc: George Pop de Băsești călătorește pe trenul nostru împreună cu un general din România. In cât bați in pălmi neam strîns cu toții sub fereastra lui „Badea George,” cântând făcându-i ovații. Nu se auzea alta ca: „Trăiască România Mare, badea George, Unirea, Trăiască Regele nos-

tru Ferdinand, Regina Maria” etc. Capul cărunt al bătrânului iese pe fereastră și cu lacrimi în ochi ne mulțumește ovațiile. Abia plecăm din gara Teiuș, când deodată auzim pușcături parcă am fi la Isonzo. Soldații unguri au pușcat în trenul nostru și gardiștii noștri au replicat. Acuma se cunoșteau cei ce n'au fost cătane — din enervarea lor. Un Ieudean zice: „Pagubă că n'avem câțiva pari la îndămână, că iam învăța noi la omenie!” Se fac hazuri pe spatele noastre, că Maramureșenii se pricep bine la „manipularea” parilor. — In Alba-Julia sosând auzim dureroasa veste, ca jertfa e un mort. Eroul, care a cazut jertfa, e: Ion Arion, stegariul unei grupe satenești. In gară îl pun jos, și cu mare pompă îl petrecem în cetatea lui Mihai-Viteazul, unde mai târziu îl așeaza la odihna eterna în pamântul unde își dorm somnul și ceialalți eroi naționali: Horea, Cloșca și Crișan!

Locuința noastră e destinata in gimnaziul din cetate. Cei ce au venit la Alba-Julia ziceau: „S'a meritat a veni la Alba-Julia numai pentru calatoria facuta, dar înca petru ce a fost acolo!”

STIRI

Oficiale :

Din unele sate nu s'au trimis protocoalele ori aviz despre înființarea sfaturilor satenești. — Au se fie trimise.

Lista membrilor gardelor, cari au a se înființa din partea sfaturilor satenești din 20—40 membri, e a ni se trimite cât de curînd.

DIN MARAMURAS

În zilele din urma se lațesc pe satele noastre niște tiparituri, în cari guvernul unguresc și slujbașii lui cu făgadueli vreau a ne ferici. De și suntem convinși, ca oamenii noștri numai surid, daca cumva dau de ele și le cetesc, ținem de potrivit a reinprospeta o vorba a marelui nostru barbat dr. Stefan C. Pop șeful armatei și asigurăței publice :

— Noi dorim Maghiarilor toate fericirile posibile, dar îi rugam sa nu ne ferească pe noi Romanii cu fericirea lor, — ci sa ne lase sa ne facem noi fericirea noastra — adica o fericire românesca.

Ni se face cunoscut ca în 2—3 sate câțiva oameni fara pricepere vreau a strica buna înțelegere și cinstea satului în numele sfatului satenesc. Vor fi luați la ravaș și socoata, — ba la lipsa, vor avea a suferi și de catane de alt neam trimise pentru a apara cinstea și bunul satului.

DELA FRATI

Armata româna după porunca generalului francez Berthelot ca parte întregitoare a armatei antantei se apropie ; mai în urma a ajuns și luat în stăpânire : Dejul, Gherla, Clujul și Blajul. Va asigura buna rânduiala. E primita cu însuflețire și serbatorire.

Deputația din dnii episcopi Iuliu Hossu și Miron Cristea, Vasile Goldiș și dr. Ales. Vaida-Voevod, — care a dus hotarârea adunării din Alba-Julia în București, — a fost primita cu cea mai mare cinste și serbatorire. Au primit cele mai mari distincții.

DIN LUMEA MARE.

Wilson s'a pus pe lucru în Paris. În curînd va face o vizita regelui Angliei în Londra.

Kramarz ministrul președintel al Ceho-Slovacilor în o vorbire a sa între altele a zis, ca Ceho-Slovacia vreau, trebuie și vor fi vecini cu România-Mare, pentru binele ambelor țari. Asa'!

Spre stire : „Sfatul“ nostru în urma greutăților zilelor de azi l'am planuit numai pentru nevoile noastre, de organul nostru directoresc. Ajutorul celor de bine, sprijinul cetitorilor, îl va face mare și vrednic de a ieși din hotarele noastre sub nou nume. Pâna atunci sa fim cu rabdare. Pentru lațire și desfacere va fi trimis președinților sfaturilor satenești și altor oameni de ai noștri. Suma și abonamentul se trimite pe adresa „Maramurașana“, tot acolo îl pot prelua în fiecare Vineri dimineața trimișii satelor vecine, ca cu atît mai iute și sigur sa'l poata avea.

I. A. A sosit târziu. În nr-ul proxim.

Editor și Proprietar : C. N. R. din Maramurás.

Redactori responsabili : Dr. Vasile Kindris și Dr. Titu Doros.